

Spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin planskih aktov posameznih občin v Republiki Sloveniji za področje rudarstva – mineralne surovine

Ivan STRGAR
Geološki zavod Slovenije, Dimičeva 14, 1000 Ljubljana

Ključne besede: prostorske sestavine, dolgoročni in srednjeročni plan, občine, rudarstvo, mineralne surovine, nahajališča, strokovna mnenja, zakonodaja, Republika Slovenija.

Kratka vsebina

Za pripravo sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnih in srednjeročnih planov posameznih občin v Republiki Sloveniji izdeluje strokovna mnenja s področja rudarstva – mineralne surovine Geološki zavod Slovenije. Ta mnenja so se začela izdelovati v drugi polovici leta 1998. Spremembe in dopolnitve se nanašajo na obstoječe pridobivalne in raziskovalne prostore posameznih vrst mineralnih (energetskih, kovinskih in nekovinskih) surovin, njihove širitve in sanacije ter na nova potencialna območja. Pri tem po potrebi sodelujemo z nosilci rudarskih pravic, ki so imetniki dovoljenj za raziskovanje ali/in pridobivanje teh surovin, s posameznimi občinami in drugimi pripravljalci strokovne dokumentacije.

V obdobju od druge polovice leta 1998 do konca leta 2001 je bilo izdelanih skupaj okoli 300 strokovnih mnenj za različne potrebe te vrste prostorske dokumentacije.

Uvod

Prostorsko planiranje je eden od normativno opredeljenih postopkov, s katerimi želimo urejati prostor in posamezne dejavnosti v njem. V tem smislu je prostorsko planiranje predvsem preventivni ukrep, hkrati pa izvedbeni instrument, saj opredeljuje tudi sanacije že razvrstjenih območij.

V času od uveljavitve Zakona o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju koncem leta 1990 (Ur. l. SRS, št. 48/90), ko je bila podaljšana veljavnost prostorskih aktov, sprejetih na osnovi Zakona o urejanju prostora (Ur. l. SRS, št. 18/84) in Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Ur. l. SRS, št. 18/84, 37/85 in 29/86), ki sta temeljila še na sistemu družbenega planiranja, kateri je izhajal iz sistema družbene lastnine in samoupravnega dogovarjanja, do

sprejetja novih predpisov s področja urejanja prostora je prišlo z novo ustavno ureditvijo ter uveljavitvijo novega pravnega reda do znatnih sprememb na več področjih, ki so neposredno ali posredno povezana s problematiko urejanja prostora.

Pomemben mejnik na področju urejanja prostora predstavlja sprememba lokalne samouprave. Do sprejema Zakona o lokalni samoupravi leta 1994 je bila pristojnost urejanja prostora izključno v rokah države, čeprav so občine za sprejem prostorskih aktov dajala vtis o samostojnosti. Občina je bila namreč družbeno politična skupnost, ki je v veliki meri izvrševala naloge države. Le v manjšem delu je skrbela tudi za zadeve iz pristojnosti lokalne samouprave. Z uveljavitvijo nove ureditve, po kateri je občina postala temeljna samoupravna skupnost, so se spremenile tudi njene pristojnosti. Ena

izmed teh je tudi celotno področje urejanja prostora. Glede na veljavno zakonodajo povzroča to številne zaplete, ki so posledica različnega tolmačenja. Žal je reforma lokalne samouprave ostala nedorečena oziroma še ni končana. Še vedno je ostalo nerazčiščeno vprašanje vmesne ravni med državo in občino, kar je za prostorsko urejanje še posebej pomembno (Prelog, 1999).

Drug pomemben mejnik predstavljajo spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije (RS) iz let 1995 in 1999. V letu 1995 so bile sprejete spremembe in dopolnitve teh dokumentov za področje prometne infrastrukture. Te določajo predvsem novo dolgoročno zasnovano omrežja avtocest, hitrih cest, glavnih cest in železnic ter pravno podlago za načrtovanje in odločanje o njihovih potekih v prostoru ter rekonstrukcijah in posodabljanju obstoječih prometnic. Zadnje spremembe in dopolnitve teh dokumentov iz leta 1999 (Ur. l. RS, št. 11/99) pa se nanašajo na dopolnitev zasnove energetske in prometne infrastrukture, varovanja naravnih virov, naravne in kulturne dediščine ter poselitve. Razširitev obveznih izhodišč prostorskih sestavin planskih aktov RS pomeni za občine obvezo, da se te aktivneje vključijo v uskladitve s prostorskimi sestavinami planskih aktov občin in v občinskih prostorskih izvedbenih aktih.

S spremembo sistema družbenega planiranja in z novim družbenoekonomskim sistemom je postalo posebej pomembno vprašanje vloge in pristojnosti t. i. »nosilcev planiranja«. V nekdanjih samoupravnih interesnih skupnostih kot tedanjih nosilcih interesov v procesu prostorskega planiranja, je bila ta vloga jasno določena in nedvoumna. Z njihovo ukinitvijo ter preoblikovanjem v upravne organe, s spremembo zakonodaje o gospodarskih in javnih službah (ZGJS), Zakona o varstvu okolja (ZVO) ter drugih področnih predpisih, se je izgubila nekdanja vloga in pomen nosilcev planiranja. To je povzročilo neusklajenost odločitev v prostorskih planskih aktih. Kljub interesom in naporom občin, do usklajevanj pogosto ni prišlo ali pa so bila ta neustrezna (Prelog, 1999).

Novosti Odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega plana (OdPSDP) RS

za obdobje od leta 1986 do leta 2000 in prostorskih sestavin družbenega plana RS za obdobje 1986 – 1990 v zvezi s postopkom ugotavljanja usklajenosti občinskih planskih aktov z državnimi obveznimi izhodišči

Usklajevanje interesov pri pripravi prostorskih sestavin planskih aktov občin

Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije (OdPSDP, Ur. l. RS, št. 11/99) v podpoglavju "Usmeritve za usklajevanje navzkrižnih interesov v prostoru" (točka 8, 2. člen) prinaša kot pomembnejšo novost obvezo občin, da v pripravo svojih prostorskih in izvedbenih aktov vključijo pristojna ministrstva, ki so zadolžena za posamezna obvezna izhodišča prostorskih sestavin dolgoročnega plana Republike Slovenije. Istočasno pa je določena tudi obveza ministrstev kot subjektov planiranja, da pripravljajo, vzdržujejo in posredujejo občinam strokovne podlage, ki so potrebne za pripravo njihovih prostorskih in izvedbenih aktov.

Navedeno pomeni, da morajo občine od dneva uveljavitve OdPSDP Uradu RS za prostorsko planiranje k vlogi za pridobitev sklepa Vlade Republike Slovenije o skladnosti njihovih planskih aktov z obveznimi izhodišči prostorskih sestavin dolgoročnega plana Republike Slovenije, obvezno priložiti:

- dokazila o vključitvi pristojnih ministrstev v program priprave planskih aktov ter
- dokazila o opravljenem usklajevanju s pristojnimi ministrstvi oziroma njihovimi pooblaščenimi službami (predhodna strokovna mnenja, stališča, pogoji, usmeritve).

Za področje rudarstva – mineralne surovine je bilo do maja 2001 pristojno Ministrstvo za gospodarske dejavnosti, Direkcija RS za rudna bogastva, Velenje, od maja 2001 dalje pa Ministrstvo za okolje in prostor, Uprava RS za rudarstvo, Ljubljana.

Priporočila in napotki po posameznih področjih, za katera veljajo nova (razširjena) obvezna izhodišča prostorskih sestavin dolgoročnega plana Republike Slovenije iz OdPSDP

Za posamezna področja so podana priporočila ter napotki in sicer:

- področje energetike
Pristojno Ministrstvo za gospodarstvo
- področje prometa in zvez
Pristojno Ministrstvo za promet in zveze
- področje vodnega gospodarstva
Pristojno Ministrstvo za okolje in prostor
- *Uprava RS za varstvo narave*
 - področje poselitve
Pristojno Ministrstvo za okolje in prostor
- *Urad RS za prostorsko planiranje*
 - področje kulturne dediščine
Pristojno Ministrstvo za kulturo – Uprava RS za kulturno dediščino
 - področje naravne dediščine
Pristojno Ministrstvo za okolje in prostor
- *Uprava RS za varstvo narave*

Ostala obvezna izhodišča prostorskih sestavin dolgoročnega plana Republike Slovenije s področja kmetijstva, gozdarstva, varovanja okolja, rudarstva ter obrambe, zaščite in reševanja, ostajajo nespremenjena. Ne glede na to pa tudi zanje veljajo določbe osmega odstavka 2. člena OdPSDP.

Za posamezna področja, za katera veljajo nova (razširjena) obvezna izhodišča prostorskih sestavin dolgoročnega plana Republike Slovenije, uveljavljena z OdPSDP, morajo le-ta občine v svojih prostorskih planih povzeti in jih vključiti v svoje planske elemente. Pri tem za svoje območje sprejemajo smernice, usmeritve in kriterije za podrobnejše načrtovanje. Posamezna ministrstva so občinam za potrebe priprave strokovnih podlag dolžna posredovati podrobnejša izhodišča. Pripravljalca strokovnih podlag mora v planskem postopku (po metodologiji planiranja od analize, vrednotenja do predlogov rešitev) ta izhodišča ustrezno upoštevati.

Postopek ugotavljanja usklajenosti občinskega prostorskega plana oziroma njegovih sprememb in dopolnitev z obveznimi izhodišči prostorskih sestavin planskih aktov RS

• V skladu z 49. in 50. členom Zakona o urejanju prostora (Ur. l. SRS, št. 18/84 in 15/89) si mora vsaka občina pred sprejetjem prostorskih sestavin svojih planskih aktov (oziroma njihovih sprememb in dopolnitev), pridobiti sklep Vlade Republike Slovenije, s katerim je ugotovljena njihova usklajenost z obveznimi izhodišči prostorskih sestavin dolgoročnega plana Republike Slovenije in

z rešitvami, določenimi v srednjeročnem družbenem planu Republike Slovenije. Za opravljanje strokovnih nalog, ki se nanašajo na pripravo predloga sklepa o navedenih ugotovitvah, je zadolženo Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje.

• V večini primerov se spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin planskih aktov občin nanašajo na različne posege v prostor. Za ugotavljanje njihove utemeljenosti vključi Urad RS za prostorsko planiranje v postopku priprave strokovnega mnenja različna ministrstva oziroma druge pristojne upravne organe. Ugotovitve posameznih ministrstev o usklajenosti posameznih posegov se lahko med seboj tudi razlikujejo. Strokovno mnenje, ki pa ga pripravi Urad RS za prostorsko planiranje, predstavlja nekakšno sintezo pridobljenih mnenj in stališč posameznih ministrstev in je podlaga za sklep Vlade Republike Slovenije.

Vsebina vloge občine za pridobitev sklepa Vlade RS o ugotovitvi usklajenosti občinskega prostorskega plana z obveznimi izhodišči sestavin planskih aktov države

Na podlagi občinskih vlog za pridobitev sklepa Vlade Republike Slovenije pripravlja Urad RS za prostorsko planiranje strokovna mnenja o usklajenosti predlogov sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin planskih aktov občin z obveznimi izhodišči prostorskih sestavin republiških planskih aktov, za kar ima pravno formalno podlago v Zakonu o urejanju prostora (ZureP, Ur. l. SRS, št. 18/84 in 15/89) ter v Zakonu o organizaciji in delovnem področju ministrstev (Ur. l. RS, št. 1/94).

Značilna struktura vloge

Struktura vloge, ki jo občina predloži Uradu RS za prostorsko planiranje za pridobitev sklepa Vlade Republike Slovenije o usklajenosti z republiškimi obveznimi izhodišči, vsebuje:

- Program priprave

Vsaka občina mora v prvi fazi postopka pripraviti in sprejeti program priprave vsakega prostorskega akta, ki ga namerava izdelati in po predpisanem postopku sprejeti.

- Odlok z obrazložitvijo

Odlok se pripravi v smiselni povezavi s 40. členom Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (ZUN, Ur. l. RS, št. 26/90, 18/93, 47/93 in 44/97), ki določa strukturo odloka. Vsebovati mora:

- kaj določa ali na katere sestavine prostorskega plana se nanašajo spremembe oziroma dopolnitve (npr. besedilo se doda, spremeni, nadomesti, črta,)

- vsebine je potrebno ločiti na tiste, ki se nanašajo na dolgoročni plan in one na srednjeročni plan

- v obrazložitvi odloka se navedejo osnovni podatki o doslej opravljenem strokovnem delu v zvezi s predvidenimi spremembami oziroma dopolnitvami ter na kratko opišejo njihove temeljne značilnosti.

- Kartografske priloge

- Dolgoročni plan

- Vse relevantne vsebine, ki se spreminjajo zaradi načrtovanih ureditev v prostoru

- I. Kartografski del na kartah v merilu 1:25000

- Zasnovno namenske rabe prostora

- Zasnovno organizacije dejavnosti v prostoru

- II. Kartografsko dokumentacijo k planu

Srednjeročni plan

- Vse relevantne vsebine, ki se spreminjajo zaradi načrtovanih ureditev v prostoru

- I. Kartografski del na kartah v merilu 1:25000

- Namensko rabo prostora

- Organizacijo dejavnosti v prostoru

- II. Kartografsko dokumentacijo k srednjeročnemu planu na kartah v merilu 1:5000

- III. Kartografsko dokumentacijo, ki se nanaša na programske zasnove v merilu 1:1000, 1:2000 ali izjemoma 1:5000

- Strokovne podlage

Občina priloži vse relevantne strokovne podlage, ki so bile izdelane v skladu z Navodilom o vsebini in metodologiji izdelave strokovnih podlag in prostorskih sestavin planskih aktov občine (Ur. l. SRS, št. 20/85) kot podlage za sprejem odločitev v Odloku o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega plana.

- Spis o postopku

Občina priloži vsa dokazila (mnenja, stališča, pogoje, predhodna soglasja, pripombe, stališča do pripomb, ...) o poteku postopka

priprave in sprejemanja prostorskega planskega akta, še posebej pa dokazila o uskladitvi s tistimi ministrstvi, ki so bila glede na vsebino dokumenta vključena v program priprave.

Nosilci izdelave strokovnih podlag

Nosilci izdelave strokovnih podlag za spremembe in dopolnitve prostorskih planskih aktov občin so strokovno usposobljena podjetja in samostojni podjetniki, ki so registrirani za opravljanje dejavnosti urbanističnega načrtovanja. Strokovna ter druga opravila v zvezi s postopkom priprave in sprejemanja prostorskih sestavin planskih aktov ter prostorskih izvedbenih aktov pa opravljajo s statutom posamezne občine določene strokovne službe. V nekaterih primerih so posamezne občine za opravljanje teh nalog pooblastile strokovne službe sosednjih, praviloma večjih občin (Prelog, 1999).

Osnove za preverbo prostorskih planov in izdelavo strokovnih mnenj za področje rudarstva – mineralne surovine

Obstoječi dolgoročni in srednjeročni prostorski plani

Pripravo strokovnih mnenj s **področja rudarstva – mineralne surovine** ne pripravlja pristojno ministrstvo samo, ampak naloge le koordinira. Od druge polovice leta 1998 operativno pripravlja strokovna mnenja za to področje Geološki zavod Slovenije. To je izvajal po posebnih pogodbenih obveznostih že za Ministrstvo za gospodarske dejavnosti, Direkcijo RS za rudna bogastva, Velenje, od maja 2001 dalje pa za Ministrstvo za okolje in prostor, Upravo RS za rudarstvo, Ljubljana. Ta mnenja se nanašajo predvsem na preverbo **obveznih republiških izhodišč** Dolgoročnega plana SRS za obdobje 1986-2000 in srednjeročnega plana za obdobje 1986-1990, ki sta še vedno v veljavi. Pri tem uporabljamo predvsem naslednjo kartografsko dokumentacijo M 1:25 000:

- Dolgoročni plan ISEP (Interesna skupnost elektrogospodarstva in premogovništva) za energetske surovine, področje premogovništva in uranove rude, maj 1987.

- Predlog sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana ISEP za obdobje 1986-2000, zasnova pomembnejših energetskih mineralnih surovin (premog, uran), marec 1989

- Srednjeročni plan ISEP za energetske mineralne surovine, področje premogovništva in pridobivanje uranove rude, oktober 1987.

- Predlog sprememb in dopolnitev dolgoročnega plana ISEP za obdobje 1986-1990, območja pomembnejših energetskih mineralnih surovin (premog, uran), sept. 1988.

- Dolgoročni plan SR Slovenije za obdobje 1986-2000, zasnova območij kovinskih in nekovinskih mineralnih surovin, marec 1987.

Poleg tega pregledamo in uporabljamo tudi podatke arhivske strokovne dokumentacije Geološkega zavoda Slovenije (GeoZS) ter Republiške komisije za ugotavljanje rezerv rudnin in talnih voda, ki imata svoj sedež na istem naslovu v Ljubljani. Prav tako upoštevamo tudi podatke iz Uredbe o podelitvi rudarske pravice imetnikom dovoljenj za raziskovanje oziroma pridobivanje mineralnih surovin (Ur. l. RS, št. 103/00).

Za tiste občine, kjer še nista izdelana ocena stanja in vrednotenje nahajališč tehničnega kamna, posamezna predlagana nahajališča tudi terensko preverimo.

Na območju severovzhodne Slovenije je potrebna sprecifična preverba območij, ki so potencialna za nahajališča nafte, naftnega plina in plina ter geotermičnega energetskega vira, za katere je strokovne podlage v letu 1988 pripravilo podjetje INA-NAFTA Lendava.

Vsebina izdelanih strokovnih mnenj

Geološki zavod Slovenije je v letih od 1998 do 2001 izdeloval različna strokovna mnenja s področja rudarstva – mineralne surovine za posamezne občine v Republiki Sloveniji, ki jih vsebinsko lahko razdelimo na naslednje sklope:

a) strokovna mnenja za pridobitev predhodnih strokovnih podlag (obveznih izhodišč, usmeritev, kriterijev in pogojev) **pri pripravi sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin dolgoročnih in srednjeročnih družbenih planov posameznih občin** (na podlagi strokovnih gradiv posameznih občin ali njihovih izvajalskih organizacij).

b) strokovna mnenja k preverbam že izdelanih sprememb in dopolnitev prostorskih

sestavin dolgoročnih in srednjeročnih družbenih planov občin oziroma soglasja k tem (pretežno za MOP, Urad RS za prostorsko planiranje in za MOP, Upravo RS za rudarstvo).

c) druga strokovna mnenja za posamezne subjekte planiranja (gospodarska podjetja in projektantske organizacije), ki so v imenu občin zahtevala ustrezne podatke za posamezne AC odseke, stanovanjska naselja, posamezne novo planirane objekte in podobno.

Poudariti moramo, da se je večina občin in izvajalskih organizacij v svojih dopisih in zahtevah po strokovnih mnenjih dosledno sklicevala predvsem na določila Odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 11/99) in Strokovnega priporočila MOP – Urada RS za prostorsko planiranje (maj 1999). V svojih zahtevah so tudi predvideli rok za izdelavo posameznih strokovnih mnenj, najpogosteje 30 dni.

V praksi se je tudi dogajalo, da se v že izdelanih spremembah in dopolnitvah obeh prostorskih planov niso upoštevala pravilna in dejanska stanja obstoječih raziskovalnih in pridobivalnih prostorov, po že izdanih odločbah ali dovoljenjih pristojnih upravnih (republiških ali lokalnih) organov. V takih primerih smo zahtevali popravke ali dopolnitve, pri čemer so bili potrebni tudi usklajevalni delovni sestanki.

Zelo jasno smo opozarjali in zahtevali pravilno uporabo ter ločitev pojmov **raziskovalni ter pridobivalni prostor**, ki sta opredeljena z Zakonom o rudarstvu (Ur. l. RS, št. 56/99) in Pravilnikom o raziskovalnem in pridobivalnem prostoru rudnin (Ur. l. SRS, št. 23/76). Na osnovi le-teh pristojni upravni organi izdajo odločbe ali dovoljenja za vsak raziskovalni ali pridobivalni prostor in za vsako vrsto mineralne surovine posebej.

Mnoga od teh vprašanj so v praksi še nejasna ali napačno razumljena in uporabljena v izdelanih strokovnih gradivih (tekstne in grafične priloge).

V zvezi s pridobivanjem predhodnih strokovnih podlag (obveznih izhodišč, usmeritev pogojev in kriterijev) za pripravo sprememb in dopolnitev prostorskih planov posameznih občin ostaja aktualno vprašanje bodočih, še neevidentiranih potencialno zanimivih nahajališč trdnih mineralnih surovin. To velja predvsem za mineralne surovine za potre-

be gradbeništva in predelovalne industrije (karbonatne mineralne surovine, prodi in peski, vse vrste glin). Ker se brez podatkov predhodnih osnovnih geoloških raziskav ne more realno ocenjevati potencialnost posameznih nahajališč mineralnih surovin, smatramo, da je treba v prihodnje zaradi konfliktnosti interesov na posameznih območjih (v občinah in regijsko) pravočasno vsaj preliminarno geološko raziskati posamezna potencialna nahajališča. Na ta način se lahko ohranijo tudi v prostorskih planih posamezna območja, ki so po geoloških danostih lahko potencialno zanimiva za posamezne vrste mineralnih surovin. To velja še zlasti za deficitarne mineralne surovine. Problematika je še toliko bolj aktualna zaradi izvedbe posameznih avtocestnih programov, ki po eni strani zahtevajo zadostne in ustrezne količine mineralnih agregatov, na drugi strani pa zaradi varovanja tras in varovalnih pasov ne omogočajo prostih posegov v prostor, kar še posebej velja za območja gramoznic.

V Republiki Sloveniji je od 1. 1. 1999 skupaj **192** občin. V letih 1998, 1999, 2000 in 2001 so bila pripravljena strokovna mnenja za okoli

dve tretjini vseh občin (za njihova celotna ali le delna območja). Pregled števila in vrste strokovnih mnenj je podano v tabelah I.

Na posamezne naslove je Geološki zavod Slovenije v obdobju od sredine leta 1998 do konca leta 2001 poslal naslednje število strokovnih mnenj (posamezna so bila hkrati poslana na dva ali več naslovov), ki so prikazani v tabeli II.

Nadaljnje spremembe in dopolnitve prostorskih sestavin dolgoročnih in srednjeročnih družbenih planov posameznih občin, skladno z Odlokom o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije (Ur. l. RS št. 11/99) in Strokovnega priporočila MOP – Urad RS za prostorsko planiranje (maj 1999), bodo zahtevale nova strokovna mnenja za področje rudarstva – mineralne surovine. Pri tem moramo poudariti, da je narava tega dela povezana tako z zbiranjem, preverjanjem in kabinetno obdelavo obstoječih podatkov, delovnimi sestanki s predstavniki občin in/ali izvajalskih organizacij, kakor tudi po potrebi s terenskimi deli glede preverbe stanja

Tabela I

Leto izdelave	Število strokovnih mnenj		Skupaj
	strokovne podlage	mnenja o usklajenosti (soglasja)	
1998	19	1	20
1999	81	4	85
2000	86	17	103
2001	61	39	100
1998–2001	247	61	308

Tabela II

Zap. štev.	Naslovnik	Število strokovnih mnenj
1	Ministrstvo za gospodarske dejavnosti (MGD), Ljubljana (od maja 1998 do aprila 2001)	112
2	Ministrstvo za gospodarstvo (MG) Ljubljana (od 2000 do 2001)	18
3	Ministrstvo za gospodarske dejavnosti Direkcija RS za rudna bogastva (MGD DRB), Velenje (od maja 1998 do aprila 2001)	132
4	Ministrstvo za okolje in prostor Uprava RS za rudarstvo (MOP UR), Ljubljana (od maja 2001 dalje)	67
5	Občine	67
6	Ostali (izvajalske organizacije: projektivni biroji, ateljeji, instituti, studiji)	31
SKUPAJ (1 do 6)		417

posameznih površinskih kopov (aktivni, občasno aktivni, opuščeni in novo predlagani) vseh vrst nahajališč mineralnih surovin. V praksi se je pokazalo, da je terenska preverba v posameznih primerih nujna, saj so obstoječi arhivski podatki geološke strokovne dokumentacije nepopolni ali tudi zastareli. Včasih ni jasnih predlogov samih občin oziroma pripravljalcev sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin obeh prostorskih planov glede opisa, velikosti raziskovalnega ali pridobivalnega prostora, vrste mineralne surovine in predvidenih postopkov sanacije.

Sklepna misel

Ob različnih razpravah, mnenjih, predlogih in opredelitvah do prostorskega planiranja se povsem strinjamo s predstavniki Ministrstva za okolje in prostor, Urada RS za prostorsko planiranje, Ljubljana, ki so na posvetovanju **“Okolju prijaznejše pridobivanje in predelava nekovinskih mineralnih surovin”** v januarju 1995 leta, v svojem prispevku med drugim zapisali tudi naslednje:

“Prostorsko planiranje ni investicijsko planiranje, ne določa niti porabnika niti časa, v katerem bo prostor uporabljen. Prostorski plan je namenjen neznanemu investitorju za njegovo delovanje v poljubnem časovnem horizontu” (Novak & Jankovič, 1995).

Menimo, da je takšna definicija še posebej aktualna za sektor rudarstvo – področje mineralnih surovin. Tu so v prostorskih planih poleg opredelitev posameznih pridobivalnih in raziskovalnih prostorov, ponekod upoštevani tudi potencialni prostori in območja sanacij obstoječih površinskih kopov, predvsem tehničnega kamna in gramoznic.

V **prostoru** se izraža interes mnogih dejavnikov, posledice njihovega delovanja pa se kažejo na različnih sestavinah okolja. Hkrati je prostor tudi javna dobrina, ki je predmet širšega družbenega interesa (Novak & Jankovič, 1995).

Površinski kopi (rudniki) so v prostoru ena od dejavnosti, ki jih je potrebno dolgoročno in srednjeročno načrtovati, da bi s paradigmo trajnostnega razvoja, pravočasno zagotovili potrebne zaloge in vire mineralnih surovin. Pri tem je treba upoštevati vse vplive posegov v okolje in prostor, kjer se srečajo različni konfliktni interesi.

Zahvala

Avtor se lepo zahvaljuje doc. dr. Dragomirju Skabernetu in doc dr. Bojanu Ogorelcu za popravke in koristne nasvete pri pregledu članka, Marjeti Oman pa za tipkanje teksta.

Literatura

Objavljeni viri

Novak J. & Jankovič K., 1995: Zasnova omrežja pridobivanja mineralnih surovin v Sloveniji in problematika urejanja prostora. Okolju prijaznejše pridobivanje in predelava nekovinskih mineralnih surovin. – Zbornik, CETERA d.o.o. Center za tehnični razvoj, izobraževanje in organizacijo, Ljubljana

Uradni list SRS, 1980: Zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije – Uradni list 1 in 33, Ljubljana

Uradni list SRS, 1984: Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor – Uradni list 18. Spremembe in dopolnitve: 1985, 37; 1986, 29, Ljubljana

Uradni list SRS, 1985: Dolgoročni plan SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000 – Uradni list 1, Ljubljana

Uradni list SRS, 1987: Dopolnitve dolgoročnega plana SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000 – Uradni list 41, Ljubljana

Uradni list SRS, 1989: Spremembe in dopolnitve dolgoročnega plana RS Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000 – Uradni list 12, Ljubljana

Uradni list RS, 1990: Dolgoročni plan SR Slovenije za obdobje od leta 1986 do leta 2000 (prečiščeni kartografski del) – Uradni list 36, Ljubljana

Uradni list RS, 1990: Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor – Uradni list 26. Spremembe in dopolnitve: 1993, 18 in 47; 1997, 44, Ljubljana

Uradni list RS, 1990: Zakon o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju – Uradni list 48, Ljubljana

Uradni list RS, 1994: Zakon o zemljiškem katastru – Uradni list 16, Ljubljana

Uradni list RS, 1999: Zakon o rudarstvu (Zrud) – Uradni list 56, Ljubljana

Uradni list SRS, 1976: Pravilnik o raziskovalnem in pridobivalnem prostoru rudnine – Uradni list 23, Ljubljana

Uradni list SRS, 1982: Pravilnik o vodenju vrst rabe zemljišč v zemljiškem katastru – Uradni list 41, Ljubljana

Uradni list SRS, 1985: Odlok o določitvi objektov in napravi ter drugih posegov v prostor, za katere daje lokacijsko dovoljenje za urejanje prostora pristojni republiški upravni organ – Uradni list 28, Ljubljana

Uradni list SRS, 1985: Navodilo o vsebini in metodologiji izdelave strokovnih podlag in prostorskih sestavin planskih aktov občin – Uradni list 20, Ljubljana

Uradni list RS, 1999: Odlok o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije – Uradni list 11, Ljubljana

Uradni list RS, 2000: Uredba o podelitvi rudarske pravice imetnikom dovoljenj za raziskovanje oziroma pridobivanje mineralnih surovin – Uradni list 103, Ljubljana

Neobjavljeni viri

Razen navedene literature (uradnih listov) je bilo uporabljeno tudi številno strokovno gradivo, ki ga je avtor izdelal v obdobju od leta 1998 do konca leta 2001. Pomembno pa je tudi neobjavljeno strokovno priporočilo, ki ga uporabljajo izdelovalci strokovne dokumentacije pri izdelavi

sprememb in dopolnitev prostorskih sestavin obeh planov občin in sicer:

Prelog, M., 1999: Strokovno priporočilo o izvrševanju odloka o spremembah in dopolnitvah prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije (Odl/PSDP, Ur. l. RS, št. 11/99) pri pripravi prostorskih sestavin planskih aktov občin ter ugotavljanje njihove usklajenosti z obveznimi izhodišči prostorskih sestavin dolgoročnega in srednjeročnega družbenega plana Republike Slovenije – Ministrstvo za okolje in prostor, Urad RS za prostorsko planiranje, Ljubljana.